

Kadar iz jedne od animacija koje je napravio Frank Paul (Zaslugom: Frank Paul, The Cryosphere, 2015 & USGS/NASA)

Proučavanje ledenjaka pomoću animiranih satelitskih snimaka

Ledenjaci su velika tijela leda koje možemo pronaći u blizini Zemljinih polova i u nekim planinskim područjima. Nastaju nakon što novi snijeg vlastitom težinom pritišće ranije napadali snijeg tako da se iz donjih slojeva snijega istiskuje zrak. Na taj način snijeg se mijenja u zrnati led koji se još zove firn, a tijekom godina slojevi firna postaju ledenjački led. Težina leda tada omogućuje ledenjaku da počne teći niz padinu. S obzirom da se ledenjaci kreću vrlo sporo, najbolje ih je proučavati duže vrijeme i iz velikih visina.

Frank Paul, znanstvenik sa Sveučilišta u Zürichu u Švicarskoj dosjetio se jednostavne metode koja omogućuje da se na jednostavan način vide kretanja ledenjaka i njihove promjene. Za primjer je koristio ledenjake koji se nalaze u planinskom lancu Karakorum u Aziji. Započeo je prikupljajući satelitske snimke tog planinskog lanca koje su snimljene između 1990. i 2015. godine i koje su dostupne svima na mrežnim stranicama [USGS](http://www.usgs.gov). Zatim ih je prikazao u nizu [pomoću slobodnog softvera](#) – rezultat je animacija u GIF-u – jednostavnom računalnom formatu koji je vrlo popularan na internetu.

Animacije koje je objavio i koje su dostupne na mrežnim stranicama časopisa [The Cryosphere](#) sumira 25 godina relativno spore promjene ledenjaka u samo jednu sekundu, što znači da je kretanje ledenjaka ubrzano do 800 milijuna puta! Takvo ubrzanje i činjenica da su korištene satelitske snimke omogućuju nam da vidimo složeno kretanje karakorumskih ledenjaka u puno dužem periodu i na puno većem području nego ikad prije.

Frank smatra da animirane satelitske snimke mogu poslužiti i kao obrazovno pomagalo koje može pomoći djeci, a isto tako i odraslima, u razumijevanju mehanizama putem kojih se mijenjaju ledenjaci. „Najvažnije, svatko može kreirati te animacije,“ navodi te zaključuje: „Sve što je potrebno za kreiranje istih – znači, slike i softver – slobodno je dostupno online pa preporučujem da ih svatko isproba.“

Ovo je dječja verzija priopćenja za javnost Europske geoznanstvene unije 'Revealing glacier flow with animated satellite images'. Tekst je napisala Bárbara Ferreira (menadžerica za medije i komunikaciju pri EGU), stručni sadržaj recenzirali su Richard Selwyn Jones (postdoktorand, Victoria University of Wellingtonu, Novi Zeland) i Tamsin Edwards (lektor, Open University, Ujedinjeno Kraljevstvo), a za korištenje u obrazovne svrhe recenzirala Marina Drndarski (učiteljica, OŠ Drinke Pavlović, Beograd, Srbija). Verziju na hrvatskom jeziku priredio je Mladen Bučan. Za više informacija pogledajte: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.